

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.В. Докучаєва**

Факультет лісового господарства

**Кафедра механізації та електрифікації сільськогосподарського
виробництва і безпеки життєдіяльності**

Розглянуто і затверджено радою
факультету лісового господарства
(протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.)

ОХОРОНА ПРАЦІ

**Методичні вказівки до вивчення курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) освітнього ступеню
зі спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»**

2017 рік

УКЛАДАЧ: Любимова Ніна Олександрівна, доктор технічних наук, професор
кафедри механізації та електрифікації сільськогосподарського
виробництва і безпеки життєдіяльності

Рецензент:

© Любимова Н.О., 2017

© ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2017

ЗМІСТ

Вступ. Загальні питання охорони праці

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Тема 2. Державне управління охороною праці. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Тема 3. Організація охорони праці на підприємстві

Тема 4. Навчання з питань охорони праці.

Тема 5. Профілактика травматизму та професійних захворювань

Тема 6. Основи фізіології та гігієни праці

6.1 Повітря робочої зони

6.2 Освітлення виробничих приміщень

6.3 Вібрація

6.4 Шум, ультразвук та інфразвук

6.5 Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону

6.6 Випромінювання оптичного діапазону

6.7 Іонізуюче випромінювання

6.8 Санітарно-гігієнічні вимоги до планування і розміщення виробничих і допоміжних приміщень

Тема 7. Основи виробничої безпеки.

7.1 Загальні вимоги безпеки

7.2 Електробезпека

.

11. Методичне забезпечення

1. Вказівки до виконання практичної роботи «Засоби пожежогасіння та профілактика пожеж на виробництві»
2. Вказівки до виконання практичної роботи «Види та правила проведення інструктажів»
3. Вказівки до виконання практичної роботи «Життєзабезпечення групових засобів захисту при аваріях на виробництві. Спеціальна обробка»
4. Практикум з охорони праці Д.А. Бутко, 1995, с. 137
5. Вказівки до виконання практичної роботи «Профілактика стресу»
6. Вказівки до виконання практичної роботи «Засоби індивідуального захисту»
7. Вказівки до заповнення форми Н-1.
8. Вказівки до виконання практичної роботи «Перша медична допомога».

12. Рекомендована література

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці»
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Про пожежну безпеку»
4. Кодекс законів про працю України
5. Кодекс законів «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
7. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
8. Постанова Кабінету Міністрів від 25.08. 2004 № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві»
9. Постанова Кабінету Міністрів від 27.06.20003 № 994 «Перелік засобів та заходів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат»
10. НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010 р. №65.
11. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці», Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151
12. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці на підприємстві». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. №55.
13. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 №15
14. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.2008 р. №9.
15. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 16.11.2004 р. №255.
16. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про службу охорони праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. №132.
17. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

Основна література

1. Основи охорони праці. Підручник. 2-ге видання / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний та інші. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
2. Охрана труда в сельском хозяйстве. Уч. пособие. / С. А. Буракова – К. Вища школа, 1989. – 254 с.
3. Протоєрейський О. С., Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове видавництво НАУ, 2005. – 268 с.
4. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є. Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 167 с.
5. Запорожець О. І., Протоєрейський О. С., Франчук Г. М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009, - 264 с.
6. Основи охорони праці: / В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Г. Г. Валенко та інші; за ред. проф. В. В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
7. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. 4-е вид., доповн. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295.
8. Охорона праці: навч. посібн. / З. М. Яремка, С. В. Тимошук, О. І. Третяк, Р. М. Ковтун; заряд. Проф. З. М. Яремка. – Львів: Видавн. Центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 374 с.
9. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посібн. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
10. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці. Підручник – Львів: УАД, 2006 – 336 с.

Додаткова література

1. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посібн. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Забарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третякова та інші. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: 2009, 222 с.
2. Черняков О. Г., Кочин І. В., Сидоренко П. І., Букін В. С., Костенецький М. І. Медицина катастроф. Навч. посібник. К.: Здоров'я. 2001, - 348 с
3. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
4. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці» / В. В. Березуцький Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та інші; за ред. проф. В. В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
5. Серіков Я. С. Основи охорони праці: Навч. посібн. – Хврків, ХНАМГ, 2007. – 227 с.
6. Охорона праці (практикум): Навч. посібн. / За загл. ред. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
7. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників»
8. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці»
9. Міжнародний стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність».
10. Міжнародний Стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності».
11. Міжнародний Стандарт OHSAS 18001:2007
12. Міжнародний Стандарт OHSAS 18002:2007

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dnop.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту

3. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «НАУ»
4. <http://uk.wikipedia.org>.
5. www.culiader.kiev.ua
6. <http://www.rostbubnov.narod.ru>
7. <http://librari.if.ua/book/9/930.html>
8. Офіційне інтернет - представництво Президента України <http://www/president.gov.ua/>
9. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua/>
10. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
11. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www/menr.gov.ua/>
12. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www/mns.gov.ua/>
13. Рада національної безпеки і оборони України <http://www/rainbow.gov.ua/>
14. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://www/chronicl.chat.ru/>
15. <http://www.asot.ru> – Центральний сайт Асоціації спеціалістів по охороні труда (РФ)
16. <http://www.gazeta.asot.ru> – Електронна версія газети «Безопасность труда и жизни»
17. <http://www.texbez.ru> – Проект «Охрана труда в предпринимательстве», создан в рамках «Комплексной программы развития и поддержки малого предпринимательства в г. Москве».
18. <http://www.tehdok.ru> – Интернет-проект «Техдок.ру» - ресурс, посвященный вопросам охраны труда и промышленной безопасности
19. <http://www.kodeks.luks.ru> – Нормативные документы в области охраны труда
20. <http://www.oxpaha.ru> – ОХРАНА. Интернет- газета о безопасности
21. <http://www.budinfo.com.ru> – Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН, ГОСТ, ДСТУ»